

Dosarul nr. 3ra-382/19

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Central (jud. V. Pîslariuc)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Clima, A. Malii, E Palanciuc)

Î N C H E I E R E

18 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de Valeriu Munteanu,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă
de Valeriu Munteanu împotriva Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală
Uninominală Orhei nr. 18 și Ilan Șor cu privire la anularea hotărârii, constatarea
încălcării legislației electorale și obligarea inițierii procedurii de anulare a
înregistrării concurentului electoral,
împotriva deciziei din 15 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-
a respins apelul declarat de către Valeriu Munteanu și s-a menținut hotărârea din 12
februarie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 10 februarie 2019, Valeriu Munteanu a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Orhei nr.
18 și Ilan Șor cu privire la anularea hotărârii, constatarea încălcării legislației
electorale și obligarea inițierii procedurii de anulare a înregistrării concurentului
electoral.

În motivarea acțiunii indicat că, la 1 februarie 2019, un susținător al Blocului
Electoral „Acum Platforma Da și Pas” i-a remis un material video de la întâlnirea cu
caracter electoral organizată de Ilan Șor în cadrul Primăriei Orhei, la finele căreia
participanților, eventuali alegători, li s-au oferit cadouri electorale.

Volumul și conținutul pungilor oferite și evidențiate în materialul video, denotă
niște acțiuni vădite ce pot fi calificate ca corupere a alegătorului, nefiind cu
certitudine niște „cadouri simbolice”.

Din materialul video se constată punerea la dispoziție, în mod organizat, a
transportului persoanelor, iar însăși întrunirea a avut loc în cadrul Primăriei Orhei.

Aceste fapte denotă cu certitudine utilizarea resurselor administrative, iar
Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Orhei nr.18, de
competența căruia ține supravegherea desfășurării în condițiile legii a procesului
electoral pe circumscripția formată, urma să ia atitudine și să solicite investigarea

actelor ilegale de utilizare ilicită a mijloacelor financiare de către Ilan Șor în organizarea concertelor cu participarea unor cântăreți din afara țării.

A menționat că, Ilan Șor este candidat la funcția de deputat din partea partidului politic ce îi poartă numele, condamnat de instanța de fond la șapte ani și jumătate de închisoare în dosarul fraudei bancare.

În perioada 22 decembrie 2018 – 8 ianuarie 2019, Ilan Șor a organizat concerte la Orhei, Comrat, Bălți și la Chișinău pe teritoriul aeroportului. La fiecare concert a fost anunțat Ilan Șor, care personal a urcat pe scenă alături de artiști, fapt care este notoriu și mediatizat pe larg.

A considerat că, procurarea bunurilor oferite pentru coruperea alegătorilor, evidențiate în materialul video prezentat, precum și mijloacele financiare achitate pentru organizarea concertelor, nu au fost și nu vor fi reflectate în cadrul rapoartelor financiare, motiv din care conform art. 75 alin. (2) lit. e), alin. (5) lit. a) și alin. (6) din Codul electoral, urmează a fi anulată înregistrarea concurentului electoral Ilan Șor.

În acest context, prin contestația din 4 februarie 2019, axându-se pe dispozițiile legale și opinia consultativă nr. 103 din 18 ianuarie 2019 a Curții Supreme de Justiție, circulara nr.8/119 din 28 ianuarie 2019 a Comisiei Electorale Centrale, a solicitat Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Orhei nr. 18, interpelarea și concursul organelor de stat competente în vederea examinării circumstanțelor invocate; adoptarea unei hotărâri privind constatarea încălcării de către concurentul electoral Ilan Șor a legislației electorale și înaintarea unei acțiuni în instanța de judecată în vederea anulării înregistrării lui Ilan Șor, candidat la funcția de deputat din partea partidului politic „Șor” în temeiul art. 75 alin. (5) și (6) din Codul electoral.

Prin hotărârea nr. 18/1 din 7 februarie 2019 a Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Orhei nr. 18 s-a respins contestația ca neîntemeiată, referindu-se doar la faptul că partidul politic „Șor” ar fi prezentat un oarecare contract de locațiune a imobilului încheiat cu Primăria Orhei, fără a se expune asupra încălcărilor ce țin de coruperea alegătorilor și al utilizării mijloacelor financiare ilicite și nedeclarate, implicit asupra nenumăratelor concerte organizate.

A indicat că, la 3 ianuarie 2019, a depus la Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Orhei nr.18 actele pentru înregistrarea grupului de inițiativă pentru colectarea semnăturilor susținătorilor, iar prin hotărârea nr.7/1 din 3 ianuarie 2019 a Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Orhei nr.18, grupul a fost înregistrat.

Prin hotărârea nr. 14/1 din 17 ianuarie 2019 a Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Orhei nr. 18, Valeriu Muntean a fost înregistrat în calitate de candidat la funcția de deputat în Circumscripția Uninominală Orhei nr. 18 din partea Blocului Electoral „Acum Platforma Da și Pas”, pentru alegerile parlamentare din 24 februarie 2019.

La 28 ianuarie 2018, concurentul electoral Ilan Șor a depus la Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Orhei nr.18 actele necesare pentru înregistrarea grupului de inițiativă pentru colectarea semnăturilor, iar prin hotărârea nr.5/2 din 28 ianuarie 2019 a Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Orhei nr.18, grupul a fost înregistrat.

Prin hotărârea nr. 12/1 din 10 ianuarie 2019 a Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Orhei nr. 18, Ilan Șor a fost înregistrat în calitate de candidat la funcția de deputat în Circumscripția Uninominală Orhei nr.18 din partea partidului politic „Șor” pentru alegerile parlamentare din 24 februarie 2019.

A solicitat Valeriu Munteanu admiterea acțiunii; anularea hotărârii nr. 18/1 din 7 februarie 2019 a Consiliului Electoral de Circumscripție Uninominală Orhei nr. 18; constatarea încălcării de către concurentul electoral Ilan Șor a legislației electorale prin comiterea fraudelor electorale de corupere a alegătorilor prin utilizarea resurselor administrative, a mijloacelor financiare ilicite și nedeclarate; obligarea Consiliului Electoral de Circumscripție Uninominală Orhei nr. 18 de a iniția procedura în vederea anulării înregistrării concurentului electoral Ilan Șor.

Prin hotărârea din 12 februarie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, s-a respins ca nefondată cererea de chemare în judecată depusă de Valeriu Munteanu.

La 12 februarie 2019, Valeriu Munteanu a declarat apel împotriva hotărârii din 12 februarie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Central.

Prin decizia din 15 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Valeriu Munteanu și s-a menținut hotărârea din 12 februarie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Central.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut prevederile art. 41, art. 71, art. 72 și art. 75 din Codul electoral, iar în cadrul dezbaterilor judiciare nu s-a confirmat faptul admiterii de către concurentul electoral a încălcărilor legislației electorale prin comiterea fraudelor electorale de corupere a alegătorilor, utilizarea resurselor administrative și a mijloacelor financiare ilicite, nedeclarate.

Instanța de apel a respins ca neîntemeiat argumentul precum că, concurentul electoral, Ilan Șor candidat la funcția de deputat din partea partidului politic „Șor” a utilizat resursele administrative prin faptul că întrunirea cu alegătorii a avut loc în cadrul Primăriei Orhei, deoarece se combate prin contractul de locațiune nr. 5 din 28 septembrie 2019 încheiat între Primăria Orhei în calitate de locator și partidul politic „Șor” în calitate de locatar, potrivit căruia obiectul contractului este transmiterea în posesiune și folosință temporară cu plată a oficiilor (spațiilor) la parter (etajul I) din imobilul nr. cadastral xxxxxxxxxxxx.xx, cu suprafața totală de 119,8 m², amplasate pe adresa or. Orhei, str.V.Mahu, 60, clădirea Primăriei. Contractul de locațiune confirmă legalitatea întrunirii cu alegătorii în cadrul Primăriei Orhei.

De asemenea, proba video prezentată nu confirmă faptul oferirii cadourilor electorale alegătorilor de către candidatul la funcția de deputat din partea partidului politic „Șor”, nefiind vizibil conținutul și valoarea acestor pachete.

În speța în cauză, Valeriu Munteanu contestă finanțarea nedeclarată a grupului de inițiativă prin concertele prezumat costisitoare, în consecință fraudarea procesului de colectarea semnăturilor de susținere. Însă, nu au fost prezentate careva probe care ar demonstra o astfel de finanțare clandestină.

Sarcina probațiunii aparține reclamantului/apelant și nu pârâtului/intimat. Încercarea de a remite sarcina probațiunii pe seama intimatului este eronată, or, este prezentă confuzia acesteia, cu contestarea actelor autorităților publice, în care într-adevăr sarcina probațiunii aparține autorității.

Instanța de apel a reținut că, prima instanța corect a concluzionat despre respingerea pretenției de anulare a înregistrării concurentului electoral, deoarece

reieșind din prevederile art.75 alin. (5) și alin (6) din Codul electoral, anularea înregistrării concurentului electoral poate avea loc, doar pentru situația de folosirea fondurilor financiare și materiale nedeclarate sau depășirea cheltuielilor peste plafonul mijloacelor din fondul electoral, utilizarea mijloacelor financiare din străinătate și nesuspendarea din funcție de către candidatul care are această obligație, și doar la solicitarea organelor electorale competente. Art. 75 Cod electoral instituie o procedură specială de anulare a înregistrării concurentului electoral, ce se inițiază în cazul alegerilor parlamentare, exclusiv la solicitarea Comisiei Electorale Centrale.

Totodată, nu ține de competența Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală depunerea acțiunii în instanța de judecată. Art.75 al.(6) Cod electoral prevede că, Comisia Electorală Centrală sau consiliul electoral de circumscripție adresează o cerere de anulare a înregistrării concurentului electoral, prin adoptarea unei hotărâri în acest sens, Curții de Apel Chișinău, în cazul alegerilor parlamentare și prezidențiale, sau instanței de judecată în a cărei rază teritorială se află consiliul electoral respectiv, în cazul alegerilor locale generale sau al alegerilor locale noi.

Consiliul electoral de circumscripție, doar în cadrul alegerilor locale are competența de a recepționa rapoartele privind veniturile acumulate și cheltuielile efectuate în campania electorală, de a examina cererile și contestațiile ce țin de finanțarea candidaților, de a adopta hotărâri de constatare a încălcărilor respective și de a se adresa cu o cerere de anulare a înregistrării concurentului electoral instanței de judecată competente, iar competențele respective în cadrul alegerilor parlamentare aparțin Comisiei Electorale Centrale care poate iniția o asemenea acțiune în instanța de judecată în cazul sesizării de către consiliul electoral de circumscripție, iar în cazul dat o asemenea adresare lipsește, iar instanța nu se poate subroga în drepturile organului competent.

La 16 februarie 2019, Valeriu Munteanu a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 15 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea cererii de recurs a indicat că, nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată, fiind aplicată o lege care nu trebuia aplicată și a fost interpretată eronat legea.

A menționat că, supravegherea desfășurării în condițiile legii a procesului electoral pe circumscripția formată este de competența Consiliului Electoral de Circumscripție Uninominală Orhei nr. 18. Însă, intimatul nu a solicitat de la Ilan Șor prezentarea probelor privind conținutul pungilor sau modul de organizare a transportului, limitându-se la aspectele formale și anume existența contractului de locațiune nr. 5 din 18 septembrie 2018 încheiat cu Primăria Orhei.

Instanțele ierarhic inferioare au specificat că, contrar dispozițiilor art. 146 Cod de procedură civilă, nu a fost stabilit de către cine, în ce perioadă și în ce condiții a fost efectuată înregistrarea dată, iar din conținutul acesteia nefiind posibil de a stabili data și ora evenimentului din înregistrare.

Însă, în acțiunea înaintată s-a specificat expres că materialul video de scurt metraj a fost filmat cu telefonul mobil în seara zilei de 1 februarie 2019 de către un susținător al Blocului Electoral „Acum Platforma Da și Pas”, în fața Primăriei Orhei. Intimații nu au contestat proba respectivă.

A indicat că, în perioada 22 decembrie 2018 – 8 ianuarie 2019 Ilan Șor a organizat concerte în Orhei, Comrat, Bălți și Chișinău. Acest fapt este unul notoriu

care a fost pe larg mediatizat. Ilan Șor a specificat că nu a achitat nici un dolar, iar acest fapt poate fi calificat ca o insultă, o desconsiderare și o umilire totală a cetățenilor Republicii Moldova.

În acest sens Valeriu Muntean a indicat că, grupul de inițiativă pentru colectarea semnăturilor a lui Ilan Șor a fost constituit la 28 decembrie 2018, iar în rezultat a fost înregistrat la 10 ianuarie 2019, implicit în perioada respectivă au fost organizate concertele.

În cadrul ședințelor de judecată a specificat că, potrivit rapoartelor privind finanțarea activității grupului de inițiativă, accesibile pe site-ul Comisiei Electorale Centrale, acesta a raportat zero cheltuieli în situația în care au fost organizate concerte grandioase.

Instanțele au reținut ca pertinente argumentele precum că competența la înaintarea acțiunii privind anularea înregistrării concurentului electoral este a Comisiei Electorale Centrale, fără a examina în esență argumentele invocate, cu toate că în acțiune s-a solicitat obligarea Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Orhei nr. 18 de a iniția procedura în vederea anulării înregistrării concurentului electoral Ilan Șor.

În cazul în care intimatul a considerat că examinarea contestației, fie și parțial, ține de competența Comisiei Electorale Centrale, în cel mult două zile calendaristice Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Orhei nr. 18 era obligat de a o remite conform competenței, dar nu urma să respingă contestația ca neîntemeiată.

A solicitat Valeriu Munteanu admiterea recursului; casarea deciziei din 15 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 12 februarie 2019 a Judecătorei Orhei, sediul Central cu pronunțarea unei noi decizii privind admiterea integrală a cererii de chemare în judecată înaintată de Valeriu Munteanu; anularea hotărârii nr. 18/1 din 7 februarie 2019 a Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Orhei nr. 18; constatarea încălcării de către concurentul electoral Ilan Șor a legislației electorale prin comiterea fraudelor electorale de corupere a alegătorilor, utilizarea resurselor administrative, a mijloacelor financiare ilicite și nedeclarate; obligarea Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Orhei nr. 18 să inițieze procedura în vederea anulării înregistrării concurentului electoral Ilan Șor, candidat la funcția de deputat din partea partidului politic „Șor”.

La 17 februarie 2019, Ilan Șor, reprezentat de Cristina Cojocari cu drept de vot consultativ în Consiliului Electoral de Circumscripție Electorală Uninominală Orhei nr. 18, a depus referință prin care a solicitat dispunerea inadmisibilității recursului declarat de Valeriu Muntean împotriva deciziei din 15 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Examinând admisibilitatea recursului declarat de Valeriu Munteanu, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

În conformitate cu art. 74 alin. (7) din Codul electoral, apelul și recursul se examinează în termen de 3 zile de la primirea dosarului în cauză.

În conformitate cu art. 73 alin. (7) Cod electoral, contestațiile depuse la instanțele de judecată se examinează în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Legii contenciosului administrativ.

Conform art. 74 alin. (6) Cod electoral, împotriva hotărârii instanței de judecată poate fi depus un apel în termen de o zi de la pronunțare, iar împotriva deciziei instanței de apel – un recurs în termen de o zi de la pronunțare.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 15 februarie 2019. Calea de atac în ordine de recurs a fost demarată de către Valeriu Munteanu în interiorul termenului legal, or cererea de recurs au fost înregistrată în cadrul Curții Supreme de Justiție la 16 februarie 2019 (f.d.121).

Conform art. 30 alin. (3) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din data de 10 februarie 2000, recursul se judecă în condițiile Codului de procedură civilă.

Examinând temeiurile de admisibilitate al recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că, recursul declarat de către Valeriu Munteanu este inadmisibil din următoarele considerente.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs, completul Colegiului atestă că, recurentul indică argumente ce țin de dezacordul cu felul în care instanța de apel a apreciat înscrisurile probatorii și a constatat circumstanțele cauzei. Aceste argumente nu pot fi reținute ca temei de admisibilitate deoarece țin de reaprecierea probelor, fapt inadmisibil în recurs.

Conform regulilor din Secțiunea a 2-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Recursul exercitat conform secțiunii a 2-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procesual, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că, argumentele invocate în recurs nu pot constitui temei de casare a deciziei recurate, or, acestea nu se încadrează în cele expres stabilite la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sânt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie

să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, pe când în recursul declarat de către Valeriu Munteanu, asemenea aspecte nu se regăsesc.

În speță, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că, recursul în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, se reține că argumentele invocate în recurs nu pot constitui temei de admisibilitate ale recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, așa cum formal invocă recurentul și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Valeriu Munteanu ca fiind inadmisibil.

În temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a) și art. 440 Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Valeriu Munteanu.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu